מהדורה למורה – מפתח תשובות

מטרות הדף:

- להבין את ההבדל בין המובן המילולי (פשוטו) לבין המשמעות המושאלת (מליצתו)
- לזהות כפל משמעות במילים הנשמעות דומה
- לתרגל יצירת משחקי מילים מהסוג הזה

גרסת חנ"מ – פחות פריטים, עד 3 אפשרויות בחירה, בנק מילים, גופן מוגדל ושורות כתיבה רחבות. מומלץ להקריא את ההוראות בקול ולעבוד חלק אחר חלק, בלי הגבלת זמן.

חלק א' – הבנה בסיסית

1. ב – המובן המילולי, מה שמצויר ממש
2. ג – המשמעות הנוספת שמשתמשים בה בשפה
3. ב – דמיון בצליל

חלק ב' – נכון או לא נכון

1. לא נכון – פשוטו הוא המובן המילולי, מליצתו היא משמעות נוספת ושונה
2. נכון – כָּתוּשׁ נשמע כמו כְּטוּשׁ
3. נכון – זהו העיקרון המרכזי של המשחק

חלק ג' – התאמה - מילה לכפל משמעות

1 – ב (נשמע כמו 'כטוש' - טוש לכתיבה)
2 – ד (יכול להתפרש גם כמילת חיבה)
3 – א (פרי, אך גם כינוי לדבר מגוחך)
4 – ג (עוף, אך גם כינוי לדבר לא אמיתי)

חלק ד' – השלמת משפטים

1. מילולי
2. מושאלת
3. טוש

חלק ה' – חשיבה יצירתית

1. פשוטו - המובן המילולי (שום מרוסק), מליצתו - המשמעות הנוספת (דומה לטוש) בזכות דמיון הצליל

כרטיס יציאה – מה לחפש

- פשוטו=מילולי, מליצתו=מושאלת
- כל דוגמה סבירה עם הסבר
- בגלל הדמיון בצליל בין כתוש לכטוש

טיפים להפעלה:

- אפשר להציג תמונות נוספות מהמשחק ולבקש מהתלמידים לנחש את הפשט והמליצה לפני מתן ההסבר
- כדאי לעודד תלמידים לחפש בעצמם מילים נוספות בעלות כפל משמעות כהכנה לחלק היצירתי
- ניתן לשחק בקבוצות ולתת ניקוד על כל ניחוש נכון, בדומה למבנה המקורי של המשחק

דף תרגול: פשוטו מול מליצתו – משחקי מילים בתמונות

דף התלמיד/ה חנ"מ

שם: _____ **כיתה:** _____ **תאריך:** _____

בדף תרגול זה נלמד על משחק המילים 'פשוטו מול מליצתו', שבו תמונה אחת מציגה גם את המובן המילולי של ביטוי וגם משמעות נוספת שנשמעת דומה. לדוגמה: שום כתוש (מרוסק) מצויר כך שהוא נראה כמו טוש, כי כָּתוּשׁ נשמע כמו כְּטוּשׁ.

בנק מילים: מושאלת | טוש | מילולי

1 חלק א' – הבנה בסיסית

הקיפו את התשובה הנכונה.

1. מהו 'פשוטו' של ביטוי?

(א) המשמעות המושאלת (ב) המובן המילולי, מה שמצויר ממש

(ג) חריזה של המילה

2. מהי 'מליצתו' של ביטוי?

(א) המובן המילולי בלבד (ב) צבע התמונה

(ג) המשמעות הנוספת שמשתמשים בה בשפה

3. איזה סוג דמיון יוצר את משחק המילים בדוגמת השום?

(א) דמיון בצבע (ב) דמיון בצליל (ג) דמיון בגודל

2 חלק ב' – נכון או לא נכון

סמנו ✔ נכון או ✘ לא נכון.

#	משפט	✔ נכון	✘ לא נכון
1	פשוטו ומליצתו הם תמיד אותו דבר	☐	☐
2	בדוגמת השום, המילה הנוספת שנוצרת היא 'טוש'	☐	☐

#	משפט	✔ נכון	✘ לא נכון
3	משחק מילים כזה מתבסס על דמיון בצליל בין מילים	☐	☐

3 חלק ג' – התאמה - מילה לכפל משמעות

התאימו: כתבו ליד כל מספר את האות המתאימה מהעמודה השמאלית.

1. שום כתוש	___	**א.** פרי, אך גם כינוי לדבר מגוחך
2. דבש	___	**ב.** נשמע כמו 'כטוש' - טוש לכתיבה
3. בננה	___	**ג.** עוף, אך גם כינוי לדבר לא אמיתי
4. ברווז	___	**ד.** יכול להתפרש גם כמילת חיבה

4 חלק ד' – השלמת משפטים

השלימו את המילה החסרה.

1. פשוטו הוא המובן ה_____ של המילה

2. מליצתו היא המשמעות ה_____ של הביטוי

3. בדוגמה שלמדנו, שום כתוש מצויר כמו _____

5 חלק ה' – חשיבה יצירתית

כתבו תשובה מלאה במשפטים שלמים.

1. הסבירו במילים שלכם את ההבדל בין פשוטו למליצתו, תוך שימוש בדוגמת השום שלמדנו.

כרטיס יציאה

מהו ההבדל בין פשוטו למליצתו?

תנו דוגמה למילה בעלת כפל משמעות

איך הרגשתי בשיעור? ☹ 😐 🙂 😀